Gürçayır, Şarkışla

Vikipedi, özgür ansiklopedi

Gürçayır, Sivas ilinin Şarkışla ilçesine bağlı bir beldedir.

Eski adı olan "Çayırşıhı" (veya *Çayırşeyhi)* ve daha eski bir isim olan "Çağşığın / Çayşığın" yörede yaygın olarak kullanılmaktadır.[1]

Gürçayır	
Belde	
Sivas'ın Türkiye'deki konumu	
Gürçayır'ın Sivas'taki konumu	
Ülke	Türkiye
İl	Sivas
İlçe	Şarkışla
Coğrafi bölge	İç Anadolu Bölgesi
İdare	
• **Belediye başkanı**	Temel Toy (Ak Parti)
Rakım	1.180 m (3.870 ft)
Nüfus (2009)	
• **Toplam**	4.647
Zaman dilimi	UTC+03.00 (TSİ)
İl alan kodu	346 (517)
Posta kodu	58400

İçindekiler

Tarihçe

1968 yılında belde oldu. "Çayırşeyhi" adını taşıyan yerleşimin adı, 16 Aralık 1987'de "Gürçayır" olarak değiştirildi.[2]

Kasaba nüfusuna yerleşim genellikle buraya yakın yerleşim yerlerinden olmuştur. Şarkışla'nın güneyindeki köyler, Yozgat-Çayıralan ve Boğazlıyan köyleri, Kayseri-Pınarbaşı köylerinden gerçekleşen göçler buradaki nüfusun ana kitlesini oluşturur.[3]

Köyün adı

Bir rivayete göre köyün bulunduğu yere ilk gelen kişi, yaşlı bir kervancıdır. Kervancı yörenin otlak bir alan olduğunu görünce burada konaklamaya karar verir. Günümüzdeki mezarlığın bulunduğu yere çadırını kurar ve kendine yurt edinir. Çevrede yaşayanlar bu yaşlı ve yalnız insana saygı duyarlar, böylece zamanla çevrede manevi bir kimlik kazanır. Kendisine çayırda yaşayan kutsal kişi anlamında "Çayır Şeyhi" denilmiştir. Bu isim zamanla yöresel ağızda "Çayırşıhı" şeklini almıştır. İlerleyen yıllarda Yozgat ve çevresinde ün salmış olan Çapanoğlu adındaki bir kişiden selam getirerek buraya yerleşenler olmuş. Çapanoğlu da heryıl bu köye gelir vergi alıp dönermiş, hatta son gelişinde köyün ortasına çeşme yaptırmış ve o yıl Yozgat'a dönmeyip köyde ölmüştür.[4]

Köyün adı 1987 yılında 7. Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in ziyareti esnasında kendisinin talimatı ile Gürçayır olarak değiştirilmiştir.[5] Ayrıca bu ziyaretin ardından köydeki "Çayırşeyhi İlkokulu"nun adı değiştirilerek Kenan Evren'in adı verilmiştir (2012 yılında ise "Gürçayır İlköğretim Okulu" haline getirilmiştir).[6]

Coğrafya

Sivas iline 88, Şarkışla'ya 3 km, Kayseri'ye 112 km. uzaklıktadır. Kasabanın arazisi Şarkışla'nın yükseltisinden daha aşağıdadır, Şeme, Beşparmak ve Turna dağlarının çevrelediği geniş bir ova üzerinde bulunmaktadır. Engebeli arazi çok azdır. Etrafı fazla yüksek olan tepelerle kaplıdır.

Sivas-Kayseri kara yolu bu yerleşim yeri içerisinden geçmektedir. Kasabanın kuzeybatısında Dikili, batısında Kayapınar, güneydoğusunda Gümüştepe köyü, güneybatısında Kızılcakışla kasabası, doğusunda Şarkışla bulunmaktadır.

Doğal su kaynakları kısıtlıdır. Buraya 7 km uzaklıkta bulunan Yapualtın sulama göletinin imkânlarından Gürçayır arazileri de yararlanmaktadır. Acısu Çayı ve Kızılcakışla göletinin uzantısı olan kanallardan sulama amacıyla faydalanılmaktadır. Altyapı sorunları hâlen tam olarak giderilememiştir.

Deniz seviyesinden 1180 m yüksekliktedir. Nem etkisi azdır.

Nüfus

Yıllara göre belde nüfus verileri	
2021	5858
2009	3502
2007	3046
2000	2478
1990	3522
1960	1950

İklim

Kasabada bozkır [karasal iklim] hakimdir. Kışlar son yıllarda çok sert geçmemektedir. Fakat özellikle son yıllarda yazları gece saatlerinde soğuk bir hava hakim olagelmektedir. yapualtın barajının kasabalıya çok faydası vardır tarım üzerinde

Eğitim

Kasabada okur yazar oranı %98 dir. Genç nüfusun önemli bir bölümü eğitim amacıyla başka yerlerde yaşamını devam ettirmektedir. Yaşlılardan okuma yazma bilmeyenlerin çoğu halk eğitim merkezinin açtığı kursları bitirmiştir.Cogunlukla lise mezunudur.

Gürçayır İlkokulu/Ortaokulu olağan şekilde faaliyetini yürütmektedir. Okulların başarı oranı son yıllarda yükseliş göstermektedir ve bu başarı devam etmektedir.

Lise eğitimi genellikle Şarkışla ilçesindeki okullarda taşımalı olarak yapılmaktadır.

Ekonomi

Kasabada yetiştirilen ürünlerin başında şeker pancarı, arpa, buğday, mısır, patates gelmektedir. Şeker pancarı üretimi nüfusun büyük bir bölümünün geçim kaynağıdır. Büyükbaş hayvancılık da yaygındır.

Nüfusun %90'ı çiftçilik ve hayvancılıkla, geriye kalanı memurluk,esnaflık ve diğer meslek grupları ile uğraşmaktadır.

Faal istihdam alanları yetersiz olmakla birlikte son yıllarda bu konuda küçük çapta atılımlar yapılmaktadır.

Kaynakça

1. ^ Nişanyan Yer Adları Sözlüğü, "Gürçayır" (https://nisanyanmap.com/?yer=30325&haritasi=g%C3%BCr%C3%A7ay%C4%B1r), Erişim Tarihi: 14 Nisan 2022
2. ^ "Kararnameler" (https://web.archive.org/web/20211027184842/https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/19684.pdf) (PDF). Resmigazete.gov.tr. 6 Haziran 1983. 27 Ekim 2021 tarihinde kaynağından (https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/19684.pdf) (PDF) arşivlendi. Erişim tarihi: 25 Eylül 2021.
3. ^ Nişanyan Yer Adları Sözlüğü, "Gürçayır" (https://nisanyanmap.com/?yer=30325&haritasi=g%C3%BCr%C3%A7ay%C4%B1r), Erişim Tarihi: 14 Nisan 2022
4. ^ Aşık Veysel Meslek Yüksekokulu - "Şarkışla Merkez ve Köyleri İncelemesi", 2017 (Çayırşeyhi Efsanesi)
5. ^ Sivas / Şarkışla - Gürçayır Ortaokulu (https://gurcayirortaokulu.meb.k12.tr/icerikler/tarihce_1989900.html), Milli Eğitim Bakanlığı - Web Sitesi, Erişim Tarihi: 14 Nisan 2022
6. ^ Kenan Evren İlköğretim Okulu'nun Adı Değiştirildi (https://beyazgazete.com/haber/2012/9/21/kenan-evren-ilkogretim-okulu-nun-adi-degistirildi-1414105.html), Beyazgazete, Yayın Tarihi: 21 Eylül 2012 (haberde Kenan Evren'in ziyareti ve köyün adının değiştirilmesinden de bahsedilmektedir.)

Dış bağlantılar

- YerelNET (https://web.archive.org/web/20110529150151/http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/belediye.php?belediyeid=127146)

G · T · D (https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%9Eablon:%C5%9Eark%C4%B1%C5%9Fla_belde_ve_k%C3%B6yleri&action=edit)

Şarkışla belde ve köyleri	
Beldeler	Cemel · Gürçayır
Köyler	Abdallı · Ahmetli · Akçakışla · Akçasu · Alaçayır · Alaman · Alıkören · Arıklar · Bağlararası · Bahçealan · Baltalar · Başağaç · Başören · Benlihasan · Beyyurdu · Bozkurt · Burnukara · Büyüktopaç · Büyükyüreğil · Canabdal · Çamlıca · Çanakçı · Çataylol · Çekem · Çiçekliyurt · Demirboğa · Demirköprü · Dikili · Dökmetaş · Döllük · Elmalı · Emlakkaracaören · Fakılı · Faraşderesi · Gaziköy · Gücük · Gülören · Gümüştepe · Hardal · Harunköy · Hocabey · Hüyükköy · İğdecik · İğdeliören · İğecik · İlyashacı · Kahvepınar · Kalecik · Kaleköy · Kapaklıpınar · Karacaören · Karakuz · Kavakköy · Kayapınar · Kaymak · Kazancık · Kevenlik · Kılıççı · Kışlaköy · Kızılcakışla · Konakyazı · Konalga · Kömürkaya · Küçüktopaç · Küçükyüreğil · Kümbet · Maksutlu · Mengensofular · Mescitli · Mezraa · Oluktaş · Ortaköy · Ortatopaç · Osmanpınarı · Otluk · Örtülü · Polatpaşa · Samankaya · Saraç · Sarıçiçek · Sarıkavak · Sarıkaya · Sarıtekke · Sivrialan · Sultan · Tavladere · Temecik · Uçuk · Üyük · Yahyalı · Yalanı · Yapracık · Yeniyapan · Yunusören · Yükselen

"https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=Gürçayır,_Şarkışla&oldid=27580719" sayfasından alınmıştır